

Nr 15.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående vissa ändringar i lagen den 13 maj 1932 (nr 107) om häradsallmänningar; given Stockholms slott den 18 november 1938.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående vissa ändringar i lagen den 13 maj 1932 (nr 107) om häradsallmänningar.

GUSTAF.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Förslag

till

lag angående vissa ändringar i lagen den 13 maj 1932 (nr 107) om häradsallmänningar.

Härigenom förordnas, att 60, 61 och 72 §§ lagen den 13 maj 1932 om häradsallmänningar samt rubriken före 60 § samma lag skola erhålla ändrad lydelse på sätt av det följande framgår:

Om talan mot allmänningsstyrelse och revisorer.

60 §.

Varder talan å allmänningsstyrelsens förvaltning under den tid förvaltningsberättelsen omfattar ej anställd inom sex månader från det berättelsen framlades å allmänningsstämma, vare så ansett, som om ansvarsfrihet blivit styrelsen beviljad.

Utan hinder därav, att ansvarsfrihet beviljats, må sådan talan å förvaltningen, som grundas därpå, att styrelseledamot begått brottslig handling, kunna mot honom anställas, där ej ansvarsfriheten uppenbarligen avsett även den handling.

61 §.

Talan mot revisorererna enligt 48 § må ej anställas, sedan två år förflutit från det revisorerernas berättelse framlades å allmänningsstämma, utan så är, att talan grundas därpå, att brottslig handling blivit begången.

72 §.

1 mom. Menar delägare att beslut, som fattats å delägare- eller allmänningsstämma, icke tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot lag eller författning eller mot reglementet eller annan föreskrift, som myndighet enligt denna lag meddelat eller fastställt, må han däremot föra talan genom besvär, vilka, jämte överklagade beslutet, skola ingivas till länsstyrelsen inom trettio dagar efter beslutets dag. Försummas det, vare rätt till talan förlorad. Ändå att talan föres mot beslutet, gånge det i verkställighet, där ej länsstyrelsen annorlunda förordnar.

Utslag, varigenom delägare- eller allmänningstämmas beslut upphävts eller ändrats, gälla jämväl för de delägare, som ej klagat.

2 mom. Över beslut, som länsstyrelse enligt denna lag meddelat, föres klagan i den ordning, som i 71 § första stycket sägs.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1940, dock att talan mot beslut, som tidigare fattats av delägare- eller allmänningstämman, skall föras enligt förut gällande bestämmelser.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Solliden den 9 september 1938.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN och SKÖLD.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp, anmäler efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet fråga om vissa *ändringar i lagen den 13 maj 1932 (nr 107) om häradsallmänningar* samt anför härvid följande:

Vid 1938 års riksdag antogs ett av Kungl. Maj:t framlagt förslag till ny lagstiftning angående allmänningsskogar i Norrland och Dalarna (prop. nr 267, jordbr.utsk. utl. nr 91, R. skr. nr 372). Lagen i ämnet promulgerades sedermera den 17 juni 1938 (nr 297). Genom denna nya lag har i fråga om allmänningsskogarna och deras förvaltning genomförts en ordning, som i allt väsentligt överensstämmer med den för häradsallmänningarna gällande. Även i formen utgör lagen i det stora hela ett återgivande av stadgandena i lagen om häradsallmänningar. Emellertid intager den nya lagstiftningen i fråga om klagan över delägarnas å stämma fattade beslut en annan ståndpunkt än vad för motsvarande fall gäller enligt häradsallmänningsskoglagen. Enligt 61 § sistnämnda lag skall delägare, som menar att beslut, vilket fattats å delägare- eller allmänningssstämma, icke tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot lag eller författning eller mot reglemente eller annan föreskrift, som myndighet enligt lagen meddelat eller fastställt, äga att tala därå genom stämning till domstol å allmänningssstyrelsen. Jämlikt 65 § lagen om allmänningsskogar skall talan mot allmänningssstämmas beslut däremot föras i den för kommunala mål stadgade ordning. I samband med tillstyrkande av propositions avlåtande till riksdagen angående lagstiftningen för allmänningsskogarna uttalade jag, att, därest förslaget, i vad detsamma gällde klagan över allmänningssstämmas beslut, godkändes av riksdagen, det torde få övervägas, huruvida icke en jämkning av häradsallmänningsskoglagens bestämmelser i ämnet borde vidtagas för vinnande av likhet i de båda lagstiftningarna i förevarande hänseende. Sedan lagförslaget antagits av riksdagen, lät jag inom jordbruksdepartementet upprätta en promemoria rörande vad under lagstiftningsarbetets gång förekommit i fråga om bestämmelserna om talan mot delägare- och allmänningssstämmas beslut. Genom skrivelse den 2 juni 1938, vid vilken fogats nämnda promemoria, har yttrande inhämtats från de länsstyrelser, inom vilkas område häradsallmänningar äro belägna, samt styrel-

sen för Sveriges häradsallmänningsförbund, huruvida den ifrågasatta jämkningen i häradsallmänningens bestämmelser borde komma till stånd. Länsstyrelserna hava vid sina yttranden fogat utlåtanden från styrelserna för häradsallmänningarna. På grundval av vad i ärendet förekommit har jag sedermera inom jordbruksdepartementet låtit upprätta *förslag till lag angående vissa ändringar i lagen den 13 maj 1932 (nr 107) om häradsallmänningar*. Jag anhåller nu att få anmäla detta förslag för Kungl. Maj:t.

Innan jag närmare ingår på förslaget torde jag få lämna en redogörelse för vad under *förarbetena till lagarna om häradsallmänningar och allmänningsskogar i Norrland och Dalarna* förekommit i saken.

I § 13 andra stycket av 1894 års *skogsordning*, vilken före häradsallmänningens tillkomst innefattade bestämmelser rörande häradsallmänningarnas vård och förvaltning, stadgades, att, om delägare i häradsallmänning ville föra klagan över beslut, som blivit fattade vid delägarnas allmänna sammanträden, vad i förordningen den 21 mars 1862 funnes stadgat i fråga om besvär, vilka medlem av kommun ville anföra över kommunalstämmas beslut, skulle lända till efterrättelse.

Skogslagstiftningskommittén, som i sitt den 9 december 1918 avgivna betänkande, förutom andra lagförslag, även upptog förslag till lag om häradsallmänningar, bibehöll i detta de då gällande bestämmelserna oförändrade. Även kommitténs ordförande, landshövdingen K. S. Husberg, vilken i reservation till kommitténs betänkande avgav ett särskilt förslag till häradsallmänningens lag, upptog liknande stadgande i ämnet.

I propositionen nr 10 till 1932 års riksdag med *förslag till häradsallmänningens lag* upptogos de bestämmelser, som nu gälla rörande talan mot stäm-mobeslut. Vid förslagets remitterande till lagrådet anförde *f ö r e d r a g a n d e d e d e p a r t e m e n t s c h e f e n* — efter att hava erinrat om att han i fråga om delägaresamfällighetens organisation ansett denna vara att likställa med juridiska personer av bolags natur — i huvudsak följande:

Av den ståndpunkt departementschefen sålunda intagit i fråga om deläga-resamfällighetens organisation, syntes böra följa, att klander av allmänningssstämmas och deläga-restämmas beslut borde ske i väsentligen samma ordning, som enligt aktiebolagslagen gällde för klander av bolagsstäm-mobeslut. Dylik klandertalan borde sålunda föras vid domstol. Ett särskilt skäl att förlägga prövningen av sådan talan till domstol torde ligga däruti, att vid stäm-ma, som här avsåges, frågan, huruvida och i vad mån med fastighet vore förenad rätt till delaktighet i häradsallmänning, kunde bliva föremål för bedöm- ande samt att klander av stämmans beslut härutinnan i varje fall borde ske vid domstol. Bestämmelserna i förevarande avseende hade därför avfattats i nära anslutning till motsvarande stadganden i 95 § aktiebolagslagen. Vid utform- ningen av förslagets bestämmelser i ämnet hade stadgandena i 3 kap. 23 § vattenlagen rörande klandrande av beslut, som fattats vid sammanträde med deltagare i vattenregleringsföretag, delvis tjänat till förebild.

I l a g r å d e t intog majoriteten, justitieråden Edelstam och Stenbeck samt regeringsrådet Afzelius, den ståndpunkten, att de förut gällande bestämmel-

serna borde bibehållas. En ledamot, justitierådet Christiansson, anslöt sig däremot till remitterade förslag i nu förevarande hänseende.

Till stöd för dess uppfattning anfördes från majoritetens sida i lagrådet följande:

Delägarna i en häradsallmänning bildade enligt gällande rätt en särskild menighet av kommunal natur. Då nu fullständigare regler skulle uppställas för den med allmänningarnas förvaltning förbundna verksamheten och de rättsförhållanden, som därav uppkomme, hade sambandet med kommunallagstiftningen i viktiga hänseenden icke kunnat bibehållas, utan hade därvid den lagstiftning, som gällde för bolag och föreningar, i mångt och mycket tjänat såsom förebild. Den juridiska konstruktion, som sålunda genomförts, hade fullföljts även i förslagets processuella bestämmelser; talan i mål och ärenden, som röra häradsallmänningar och deras förvaltning, vore enligt förslaget — med undantag allenast för vissa beslut, som meddelades av länsstyrelse och skogsvårdsstyrelse — hänvisad till utförande i rättegångsväg.

Även om någon erinran icke vore att göra mot den uppfattning, på vilken alltså förslagets grundläggande bestämmelser vilade, torde dock härav icke med nödvändighet följa, att nyss nämnda ordning för tvisters avgörande skulle alltigenom vara den mest ändamålsenliga och följdriktiga. Den gemenskap, som utgjordes av delägarna i en häradsallmänning, erhöles genom den nya lagstiftningen ett underlag av civilrättsliga bestämmelser som förut saknats, men dess samhörighet med den kommunala förvaltningsorganisationen vore därmed icke löst. Gemenskapen uppkomme icke genom avtal eller frivillig anslutning utan vore på grund av lag bestående mellan samtliga ägare av den i mantal satta jorden inom samma härad. För att reglera utövningen av delägarnas befogenheter betjänade sig även förslaget av ett representativt system, vilket, i varje fall i sitt praktiska framträdande, torde förete långt flera beröringspunkter med ordningen på det kommunala området än med dess motsvarighet i bolag och föreningar. Att deltagande i förvaltningen av en häradsallmänning fortfarande såsom hittills bleve att betrakta såsom ett uppdrag av kommunal karaktär, framginge därav, att, såsom ock vore förslagets ståndpunkt utan att detta särskilt uttalats i lagen, bestämmelserna i 25 kap. strafflagen skulle därutinnan äga tillämplighet. Det torde vid dessa förhållanden icke kunna anses oegentligt om i den nya lagen komme att ingå bestämmelser, vilka anslöte sig till reglerna för avgörande av kommunala rättstvister. I saknaden av dylika bestämmelser skilde sig det remitterade förslaget från de förslag, som avgivits av skogslagstiftningskommittén och av reservanten inom kommittén.

Till domstols upptagande och prövning hörde tydligen — förutom varje mot allmänningsorganisationen riktad civilrättslig talan likasom ock en talan mot dess styrelse eller tjänstemän om ansvar eller skadestånd — sådana mål, som avsåges i 60 § av förslaget. I de fall, som behandlades i 61 §, syntes däremot den administrativa proceduren erbjuda en enklare och naturligare ordning för avgörandet av tvister. Den prövning, som i dylika mål skulle företagas, skedde efter kommunalrättsliga grunder, och den tillhörde därför ordinärt området för den administrativa domsrätten. Ätminstone för det övervägande flertalet av de fall, som kunde förekomma, måste det framstå såsom föga lämpligt eller rimligt, att den delägare, som ville söka rättelse i mål eller ärende av detta slag, exempelvis en valförrättning å delägare- eller allmänningsstämma, skulle för detta ändamål vara hänvisad till att anhängiggöra rättegång mot allmänningsstyrelsen. En efterbildning av förhållandena inom ett bolag eller en förening torde här näppeligen riktigt återgiva det verkliga läget inom allmänningsorganisationen, utan syntes det ligga vida närmare

att i detta likasom i vissa andra avseenden på organisationen tillämpa reglerna för kommunala menigheter.

Mot den återgång till de tidigare förslagen, som sålunda tillstyrktes, kunde tilläventyrs göras gällande, att här ifrågavarande tvister, även där de framträda i formen av en på de kommunala besvärgrunderna byggd talan, i verkligheten stundom hade sin kärnpunkt i spörsmål av privaträttslig natur, särskilt rörande äganderätten till fast egendom, och därför i annat sammanhang kunde bliva föremål för domstols prövning. Häri låge dock icke något för dessa tvister säreget, och ej heller kunde det antagas, att olägenheterna av att samma fråga kunde från skilda synpunkter komma under bedömande hos judiciell och administrativ myndighet, skulle beträffande dessa mål bliva avsevärda. Ställningen bleve här icke någon annan än i talrika hos administrativ myndighet förekommande mål, i vilka inginge mer eller mindre invecklade kamerala spörsmål.

Det hemställdes alltså om sådan ändring i förslaget att klagan över beslut av delägare- eller allmänningsstämma skulle i enlighet med de grunder, som för motsvarande fall vore stadgade i lagen om kommunalstyrelse på landet, föras i den ordning som där sades. Vidtoges sådan ändring i förslaget, komme på grund av stadgandet i 2 § 2:o) lagen om Kungl. Maj:ts regeringsrätt besvär i nu avsedda mål att i sista instans tillhöra regeringsrättens upptagande och avgörande.

Justitierådet Christiansson anförde:

Även för sin del funne han på de skäl, som av majoriteten anförts, det med fog kunna ifrågasättas, om ej beträffande talans fullföljande en annan anordning vore att föredraga framför den, som anvisats i remitterade förslaget. Vore fråga allenast om fullföljd av talan mot beslut å delägarestämman, syntes ock en klagan i administrativ ordning vara naturlig såsom bäst överensstämmande med beskaffenheten av dylika beslut. Men då det nu även gällde beslut å allmänningsstämman, ställde sig för Christiansson saken mera tveksam. Under allmänningsstämmans beslutanderätt hörde ämnen av materiellrättslig innebörd, främst dispositionen av avkastningen genom utdelning till delägarna eller för andra ändamål. Talan mot stämmans beslut kunde i sådant fall hänföra sig till tvist om delägarskapet i häradsallmänningen. Vidare finge beaktas, att enligt förslaget avgörandet i dylika frågor kunde genom reglementet vara uppdraget åt allmänningsstyrelsen. Det syntes mindre lämpligt, att enahanda fråga skulle avgöras beträffande en allmänning i administrativ ordning, beträffande en annan åter i domstolsväg. Och att låta jämväl beslut av allmänningsstyrelsen i vissa fall bliva underkastade prövning i administrativ väg torde möta stora svårigheter, då ingen verklig åtskillnad torde kunna göras mellan å ena sidan styrelsens beslut och å den andra åtgärder, som fölle under uttrycket allmänningsstyrelsens förvaltning i 60 § och mot vilka redan enligt allmänna rättsregler klander i annan ordning än efter stämning till domstol torde vara uteslutet. Det hade heller icke inom lagrådet förordats att utsträcka rätten till fullföljd i administrativ ordning till att avse jämväl beslut av allmänningsstyrelsen.

Med hänsyn till de svårigheter, som sålunda mötte, om man sökte finna en lämplig gräns sinsemellan för de olika fullföljdssätten, och olägenheten såväl för den klagande som för det allmänna därav, att beträffande närstående menigheter eller i likartade frågor skilda förfaringssätt skulle komma till användning, hade Christiansson för sin del stannat vid att icke hemställa om någon ändring i de föreslagna bestämmelserna rörande sättet för fullföljd av talan. Därvid hade han heller icke kunnat lämna obeaktat, att man med anlåtande av skilda vägar för talans fullföljande säkerligen skulle öka

den inom vårt rättssystem på vissa områden förefintliga risken för dubbel prövning — såväl i administrativ ordning som i domstolsväg — av samma rättsfråga.

Mål rörande häradsallmänningarnas eller deras delägares inre angelägenheter hade, såvitt känt vore, hittills blott sällan förekommit. Det torde därför med fog kunna förväntas, att de låt vara tunga former, som enligt förslaget måste anlitas för talans fullföljande, icke skulle komma att medföra vare sig avsevärda olägenheter för allmänningarnas delägare och styrelser eller ökat arbete för domstolarna.

Vid beslutandet av propositionens avlåtande till riksdagen anförde föredragande departementschefen efter att hava redogjort för vad inom lagrådet yttrats i nu förevarande fråga i huvudsak följande:

Vad justitierådet Christiansson anförst syntes innefatta mycket vägande skäl för bibehållande av den i 61 § föreslagna ordningen för avgörande av tvister. Särskilt ville departementschefen understryka det oegentliga däruti, att, därest talan mot delägarestämman och allmänningstämman beslut skulle föras i administrativ ordning, klagomål rörande dispositionen av häradsallmänningens avkastning med hänsyn till de olika sätt, varpå delägarnas beslutanderätt härutinnan enligt förslaget finge utövas för skilda allmänningar, kunde komma att prövas beträffande vissa allmänningar av administrativa myndigheter och i fråga om andra av domstolarna. Då nämnda spörsmål torde vara det, med avseende varå meningsskiljaktighet mellan delägarna företrädesvis kunde antagas uppstå, vore det mindre lämpligt att för avgörandet av dylika tvister tillämpa olika förfaringsätt för skilda allmänningar. För bibehållande av det remitterade förslagets ståndpunkt i förevarande avseende talade ock den omständigheten, att delägare- och allmänningstämman beslut mera sällan torde komma att överklagas på rent formella grunder utan att klander av dylika beslut i regel torde föranledas av olika uppfattningar rörande frågor om delägarskap eller andra spörsmål av materiellrättslig natur, vilka frågor lämpligen syntes böra prövas av domstol. Med hänsyn härtill och då beträffande vissa andra på grund av lag bestående samfälligheter, som i viss mån vore jämförliga med delägarna i en häradsallmänning, exempelvis by- samt diknings- och vägsamfälligheter, en ordning för prövning av tvister funnes stadgad, som överensstämde med bestämmelserna i 61 § av det remitterade förslaget, hade departementschefen ansett dessa bestämmelser böra lämnas oförändrade.

Riksdagen antog i förevarande hänseende Kungl. Maj:ts förslag.

Även vid tillkomsten av bestämmelserna i lagen om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna angående talan mot allmänningstämman beslut förekom delade meningar rörande dessas lämpliga avfattning.

Skogslagskommissionen, vilken den 31 augusti 1937 avgav betänkande med förslag till lagstiftning rörande nämnda skogar (stat. off. utr. 1937: 29), upptog samma bestämmelser i ämnet som finnas i häradsallmänningsslagen.

I ett flertal yttranden över kommissionens förslag hemställdes, att de föreslagna bestämmelserna ändrades så att allmänningstämman beslut skulle överklagas hos länsstyrelsen.

Vid remissen till lagrådet av Kungl. Maj:ts förslag till lag om allmänningsskogar anslöt sig emellertid departementschefen — under erinran

om den ståndpunkt som i förevarande hänseende intagits i häradsallmänningsslagen — till skogslagkommissionens förslag.

I sitt yttrande över förslaget framhöll lagrådet — under hänvisning till lagrådsmajoritetens yttrande vid behandlingen av häradsallmänningsslagen — att, ehuru lagstiftningen i nämnda lag intagit en annan ståndpunkt, det likväl syntes förtjäna övervägas, huruvida tillräckliga skäl föreläge att genomföra denna även med avseende å allmänningsskogarna. Enligt lagrådets uppfattning måste med hänsyn till ägaremenigheternas natur det anses lämpligare, att klagan över allmänningssstämmas beslut finge föras i den för kommunala mål stadgade ordningen.

I propositionen till 1938 års riksdag med förslag till lag om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna upptogos bestämmelserna angående talan över stämmobeslut i enlighet med vad lagrådet sålunda hemställt. I mitt yttrande till statsrådsprotokollet vid beslutet om propositionens avlå-tande till riksdagen framhöll jag, såsom förut berörts, att, därest förslaget i denna del vunne riksdagens bifall, det framdeles torde få övervägas, huru-vida motsvarande jämkning borde vidtagas i häradsallmänningsslagens be-stämmelser i ämnet.

Jordbruksutskottet, vilket behandlade propositionen och tillstyrkte bifall till densamma, anförde i förevarande hänseende följande:

Redan vid häradsallmänningsslagens tillkomst hade mycket delade me-ningar förekommit rörande vilken väg, som borde väljas för klagan över stämmobeslut. Kungl. Maj:ts förslag att nu i fråga om allmänningsskogarna välja en annan instansordning än den, som kommit till användning i härads-allmänningsslagen, syntes närmast vara föranlett av att lagrådet i sitt yttrande över förslaget enhälligt hemställt härom. Därjämte hade från delägarnas sida uttryckts önskan om denna ordning. Med hänsyn härtill ville utskottet ansluta sig till förslaget i förevarande avseende, oaktat att härigenom skilj-aktighet i förevarande hänseende komme att uppstå mellan nu berörda lagar. Utskottet ansåge emellertid i likhet med departementschefen, att det borde övervägas, huruvida icke en jämkning av häradsallmänningsslagen på före-varande punkt borde ske, då det icke kunde anses lämpligt, att olika in-stansordningar tillämpades på så närliggande och likartade rättsområden som här vore ifråga.

Vad utskottet sålunda i sitt utlåtande anført godkändes av riksdagen, som jämväl med bifall till utskottets hemställan godkände propositionen.

I de förut berörda yttrandena rörande den nu ifrågasatta ändringen i hä-radsallmänningsslagen ha styrelsen för Sveriges häradsallmänningssförbund och samtliga länsstyrelser med undantag av länsstyrelsen i Södermanlands län biträtt eller icke haft något att erinra mot densamma. Av häradsallmän-ningsstyrelserna hava 20 tillstyrkt ändringsförslaget och 22 avstyrkt eller ansett ändring i lagen opåkallad.

Genom den nya lagen om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna ha *Departementa-* beträffande dessa skogar genomförts bestämmelser vilka nära ansluta sig till *chefen.*

dem, som gälla för häradsallmänningarna. Såsom framgår av vad förut anförts ha emellertid i fråga om talan mot stämmobeslut olika regler upptagits i ifrågavarande två lagar. Detta förhållande kan icke anses tillfredsställande. På sätt jordbruksutskottet i sitt utlåtande till 1938 års riksdag framhållit måste det anses olämpligt, att olika instansordningar tillämpas på så närliggande och likartade lagstiftningsområden. En ändring av häradsallmänningsslagens bestämmelser i ämnet i syfte att bringa dessa i överensstämmelse med motsvarande regler i den nya lagen om allmänningsskogar torde därför i anslutning till vad utskottet uttalat böra genomföras. En sådan ändring torde lämpligen böra ske sålunda, att i 72 § häradsallmänningsslagen såsom ett första moment upptagas bestämmelser därom, att talan mot delägare- och allmänningsstämmas beslut skola föras genom besvär. De nuvarande bestämmelserna i denna paragraf rörande klagan över länsstyrelses beslut torde böra upptagas såsom ett andra moment. Bestämmelserna i 61 § angående talan mot delägare- och allmänningsstämmas beslut torde böra utgå ur lagen. Under sistnämnda paragraf torde i stället böra upptagas föreskrifterna i sista stycket av 60 §. I enlighet härmed har departementets förslag till vissa ändringar i häradsallmänningsslagen utarbetats.

Departementschefen hemställer härefter, att lagrådets utlåtande över nyssnämnda förslag, vilket är av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen oförmälda ändamål inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

K. A. Belfrage.

¹ Denna bilaga, vilken är lika lydande med det vid propositionen fogade författningsförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 12 oktober 1938.

N ä r v a r a n d e:

justitieråden EKLUND,
LAWSKI,
VON STEYERN,
regeringsrådet HJÄRNE.

Enligt lagrådet den 5 oktober 1938 tillhandakommet utdrag av protokoll över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 9 september 1938, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående vissa ändringar i lagen den 13 maj 1932 (nr 107) om häradsallmänningar.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av hovrättsrådet Bertil Fallenius.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

Wilhelm von Schwerin.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 18 november 1938.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anmäler chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp, lagrådets den 12 oktober 1938 avgivna utlåtande över det den 9 september 1938 till lagrådet remitterade förslaget till *lag angående vissa ändringar i lagen den 13 maj 1932 (nr 107) om häradsallmänningar*; därvid föredraganden hemställer att nämnda förslag, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Gunnar Sandström.